

Stručni rad

IZAZOVI MOBILNIH SPECIJALNIH I REHABILITACIJSKIH PEDAGOGA U VRIJEME ŠKOLOVANJA NA DALJINU

Tina Tanacek, specijalni i rehabilitacijski pedagog

Osnovna škola IV Murska Sobota

Sažetak

Školovanje na daljinu je za sve učesnike donijelo dosta noviteta. Zaposleni u odgoju i obrazovanju, roditelji i učenici su se suočili sa brojnim izazovima. Većina zaposlenih u odgoju i obrazovanju se je našla u tom vremenu u situacijama, koje su dovele do toga da su morali preuzeti nove uloge. Među njima smo bili i mi, mobilni specijalni i rehabilitacijski pedagozi, koji svoj posao obavljamo u brojnim školama. Usprkos tomu, da na pojedinačnoj ustanovi nismo stalno prisutni i nismo uključeni u sve događaje, uvijek je važno, da sa ostalim stručnim suradnicima redovito sudjelujemo i održavamo stalnu vezu. U situaciji kad je školovanje išlo na daljinu, je timski rad među stručnim suradnicima bio nužna i svakodnevno utečena praksa. Rad mobilnih specijalnih i rehabilitacijskih pedagoga je tako tada postao zahtjevniji, raznovrsniji i zanimljiviji.

U članku ćemo prikazati rad mobilnoga specijalnog i rehabilitacijskog pedagoga u vrijeme školovanja na daljinu, upoznati ćemo izazove sa kojima su se u svom radu susretali.

Ključne riječi: organizacija, sudjelovanje s roditeljima, sudjelovanje sa stručnim suradnicima, timski sudjelovanje

1. Organizacija pred početkom izvođenja dodatne stručne pomoći

Organizacijske vještine značajno utiču na sve vidike života pojedinca - od svakodnevnih potreba do važnijih zahtjeva. One imaju važan utjecaj na radni i učni uspjeh. Tokom školovanja na daljinu su bile dobro razvijene organizacijske vještine još važnije za sve učesnike (stručne radnike, roditelje i učenike) [3].

1.1 Raspored sati

Stručnu pomoć sam pružala ne četiri različite škole. U samom početku izvođenja škole na daljinu se je bilo potrebno najprije povezati sa svim roditeljima učenika i stručnim suradnicima četiri različite škole, u kojima radim. Najprije sam se odlučila kontaktirati učitelje učenika i zamoliti ih za nove prilagođene rasporede sati. Kad sam dobila njihove rasporede sam napravila raspored mojih videokonferencija. Rasporedi su bili napravljeni na osnovu prethodnih dogovora s roditeljima i učiteljima. Još jednom smo odvagali sve mogućnosti i zajedno se odlučili, na kojem području bi bilo u vrijeme školovanja na daljinu potrebno nuditi dodatnu pomoć i potporu. Rasporedi su bili na nekim školama potpuno promijenjeni, kod sastavljanja rasporeda smo bili pažljivi do braće i sestara, jer neke obitelji imaju doma samo jedno računalo. Potrebno je bilo paziti na odmore i moguća prekrivanja sati izvođača dodatne pomoći. Kad je bio raspored gotovi provjeren sa svih strana, poslala sam ih roditeljima i učenicima viših razreda. Svi sati dodatne stručne pomoći su se u početku izvodili u obliku videokonferencija i su uglavnom trajali između 30 i 40 minuta. Vrijeme izvođenja dodatne stručne pomoći je bilo prilagođeno potrebama svakog pojedinačnog učenika. Kod učenika nižih razreda su bili sati kraći i dinamičniji. Izvodili su se u individualiziranim situacijama, znači samo učenik i specijalni i rehabilitacijski pedagog. Na nekim školama je postojala mogućnost da su se učenik i specijalni pedagog priključili video susretu, kojega je izvodio učitelj; slušali su obrazloženje i nakon toga ga napustili i napravili svoj dio. Tako su imali specijalni i rehabilitacijski pedagog i učenik mogućnost još jednom ponoviti gradivo, dodatno pojasniti određeno gradivo, postepeno rješavati vježbe i napraviti vježbe za bolje razumijevanje.

1.2 Platforme za izvođenje videokonferencija

Prije početka izvođenja videokonferencija je bilo potrebno utvrditi koje platforme za izvođenje upotrebljavaju pojedine škole. Upotreba platformi se je razlikovala od škole do škole. Najčešće se je upotrebljavao ZOOM, neke škole su koristile i Microsoft Teams. Za upotrebu određenih platformi sam se morala dogovoriti sa svakom školom da mi uredi pristup. Na svakoj školi sam dobila identifikacijsko ime i lozinku s kojim mi je bio omogućen pristup. Isto tako sam sa svakom školom dogovorila na koji način ću im se priključiti kod konferencija i aktiva. Većina roditelja i učenika se je navikla na upotrebu novih načina prenošenja znanja. Kod samog prelaska na takav način rada nije bilo većih problema. Nešto poteškoća je bilo sa djecom iz socijalno lošijih sredina, jer roditelji nisu imali iskustva na području informacijsko komunikacijske tehnologije. Njima je bila potrebna pomoć i podrška, trebalo im je davati precizne upute za upotrebu. Mogu potvrditi da su se roditelji nakon nekoliko mjeseci navikli na upotrebu računala i postali vještiji u korištenju različitih aplikacija.

1.3 Dostup do gradiva i uputama za rad

U sve četiri škole sam sa stručnim suradnicima dogovorila pristup školskom gradivu i uputama za rad. Na način da su dvije škole upotrebljavale Arnes sustav web učionica. Svaki razred i pojedini predmet je imao svoje korisničko ime i lozinku. Jedna od škola je koristila E-asistent platformu s web učionicom. Obzirom da nisam imala pristup, dogovorila sam da mi tjedno dostavljaju upute za rad putem elektronske pošte. Na četvrtoj lokaciji, gdje sam izvodila dodatnu stručnu pomoć, su gradivo stavili na njihovu web stranicu. I tu sam morala dobiti ime, lozinku i ključ za ulazak u pojedini predmet ili razred. Važno je da smo imali specijalni i rehabilitacijski pedagozi uvid u tjedni rad učenika u razredu, iako je u tim situacijama i to teško slijediti. Nešto lakše je bilo slijediti tempu rada u razredu i tako si kvalitetnije organizirati naš rad sa učenicima, te im brže priskočiti na pomoć, kad su je trebali.

2. Izvođenje dodatne stručne pomoći

2.1 Timsko sudjelovanje sa stručnim radnicima i roditeljima

U vrijeme školovanja na daljinu ključ do uspjeha je predstavljao timski rad stručnih radnika. U stručnoj literaturi je timski rad različito pojmovan. Jedna između teorija kaže da timski rad predstavlja grupa pedagoških radnika, koji namjerno i redovito podučavaju zajedno, da bi učenicima pomogli kod usvajanja novog znanja. Unutar tima si moraju postaviti realne ciljeve, pripremiti plan rada, aktivno sudjelovati i evaluirati svoj rad [2].

Bez sudjelovanja i usklađivanja međusobne pomoći nama ove školske godine rad sigurno ne bi uspio. Sudjelovanje svih stručnih radnika je imalo ključni značaj za uspješno uključivanje djece s posebnim potrebama u školovanje na daljinu.

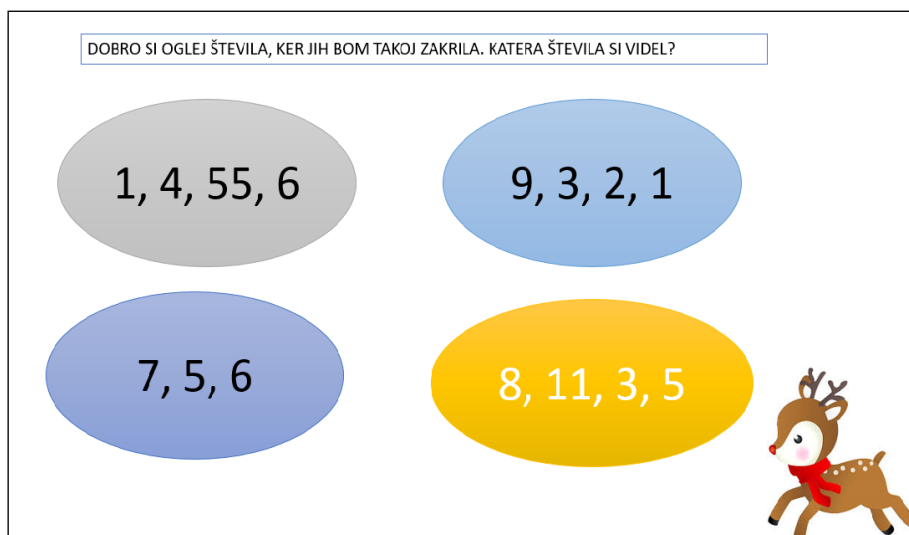
Sa stručnim radnicima svih četiriju škola u kojima sam izvodila dodatnu stručnu pomoć, sam se čula više puta tjedno. Za učenike razredne nastave sam najčešće razgovarala sa razrednicima koji su me izvještavali o radu u razredu. Početkom tjedna smo se dogovorili o sadržaju rada za slijedeći tjedan. Na kraju tjedna, kad smo se čuli, sam im dala informacije o radu na satovima kod mene, o opažanjima i napretku učenika. Za učenike predmetne nastave sam se čula sa učiteljem predmeta kod kojeg su imali dodatnu stručnu pomoć, sudjelovanje s njima je bilo slično sudjelovanju s učiteljima razredne nastave. Razgovarali smo o gradivu za učenje, opažanjima, napretku i problemima. Povremeno se je kod starijih učenika trebalo čuti i sa razrednicima, koji su pomagali u rješavanju problema. Najviše problema nastalo je zbog nesudjelovanja učenika i roditelja i nemotiviranosti za rad. Školske službe su redovito upisivale podatke o odazivu učenika i njihovoj aktivnosti u vrijeme školovanja na daljinu. Na jednoj školi smo za to vrijeme za učenike s posebnim potrebama i još neke učenike odredili posebne učitelje skrbnike. Zadaća učitelja skrbnika je bila redovito sudjelovanje sa učenicima i roditeljima. Nudili su im pomoć i trudili se da se učenici ponovo uključe u školovanje na daljinu. Koordinirali su rad između škole i obitelji i učitelji predmetne nastave. Sa svim stručnim radnicima sam razgovarala telefonom, s nekima je komunikacija bila i putem elektronske pošte. Povremeno sam sudjelovala na konferencijama i aktivima na zahtjev pojedine škole gdje smo izmjenjivali mišljenja, dijelili iskustva i primjere iz prakse. U vrijeme škole na daljinu sam sa suradnicima razvila posebno dobar odnos. Međusobno smo si pomagali, savjetovali se i izmjenjivali gradiva za rad.

Sa roditeljima sam sudjelovala tjedno. Većina roditelja učenika razredne nastave je prisustvovala na videokonferencijama i nudila im tehničku pomoć. Tada sam imala priliku s njima razgovarati o izvođenju dodatne stručne pomoći i o aktualnim pitanjima. Učenici viših razreda su na susretima sudjelovali sami, bez roditelja. Sa tim roditeljima sam se čula telefonom, povremeno su roditelji i sami pozvali i zanimali se o uspjehu škole na daljinu. Većina roditelja je sudjelovala i motivirala svoju djecu na rad. Neki nažalost nisu prihvatili školovanje na daljinu i tu je bilo teže raditi sa djecom. Nekim roditeljima sam gradivo za rad slala elektronskom poštom. Najvažnije je, da učenike u to vrijeme nisam opterećivala sa dodatnim zadacima.

2.2 Rad sa učenicima razredne nastave

Najprije da ponovim da je rad sa svim učenicima bio u obliku videokonferencija. Kod plana rada sa učenicima razredne nastave, svaki tjedan sam se čula sa razrednikom i dogovorila se za rad za slijedeći tjedan. Razrednici su me obavještavali koje gradivo će raditi u tom tjednu. Važnu ulogu su tu imali i roditelji, koji su brinuli da učenici svaki dan sudjeluju. Neki učenici su bili samostalni, držali se rasporeda i sami se priključivali na aplikacije. Učenici razredne nastave su uz pomoć roditelja redovito sudjelovali na satovima dodatne stručne pomoći.

Za učenike razredne nastave sam uglavnom sama pripremala gradivo, najčešće pomoću aplikacije Power Point. Kod izlaganja sam izabrala različite vježbe i dio gradiva za učenje. Za pripremu gradiva sam isto upotrebljavala aplikacije Worldwall i Learning Apps. U njima možeš pripremiti radne listove, kolo vrtenja, igru pamćenja, križaljke, puzzle, kvizove i još puno drugih različitih aktivnosti. Važno je bilo da sam učenicima pripremala kratke i dinamične aktivnosti. Trudila sam se, da je nastava bila zanimljiva, uključivala sam kraća razgibavanja, misaone vježbe, vježbe za pažnju i koncentraciju, čemu su se učenici veselili. Na satima dodatne stručne pomoći su sudjelovali s veseljem. I mlađi učenici su savladali rad s računalom i uživali pri radu.

Slika 1: Primjer pripremljene aktivnosti u aplikaciji Power Point (vidna percepcija - razredna nastava)

2.3 Rad sa učenicima predmetne nastave

Prilikom rada s učenicima predmetne nastave u web učionicama sam redovito pratila objave učitelja, upute za rad i pripremljeno gradivo za svaki dan. Dodatno sam u web učionicama pratila predmete za koje sam nudila stručnu pomoć. Pripremljene upute za rad bile su prilagođene učenicima s posebnim potrebama i obojane zeleno. Na temelju učiteljevih podloga prilagodila sam gradivo, pripremila Word dokument, potražila slike i nadopisala pojednostavljeno objašnjenje. Neki učitelji bi mi plan rada slali putem elektronske pošte. Za rad s učenicima predmetne nastave sam morala sama posebno urediti pristup do interaktivnog gradiva, gdje sam vidjela sve knjige i radne bilježnice. Bez toga bi moj rad bio neizvediv. Tako sam gradivo otvorila na računalu i sa učenikom dijelila ekran, da smo istovremeno vidjeli zadatak. Učenik je uvijek imao gradivo i u fizičkom obliku i tako smo zajedno pročitali i riješili zadatak. Po potrebi sam pripremila i dodatno gradivo. Na početku ili na kraju vježbe sam izvela kraće vježbe za otklanjanje nedostataka. Učenici su uživali uz vježbe pažnje i koncentracije i uz vježbe vidne percepcije. Rad s učenicima predmetne nastave je bio usmjeren u savladavanje gradiva, nuđenje pomoći, koju su trebali.

3. Zaključak

Zaključili smo da školovanje na daljinu nije tako jednostavno kao što se mislilo. Za uspješno izvođenje škole na daljinu su jako važne dobro razvijene organizacijske sposobnosti svih učesnika. Važno je redovito uspostavljanje i očuvanje kontakata sa svim stručnim radnicima, koji uče iste učenike i sa njima redovito timski sudjelovati. Bili smo primorani prihvatiti novi način rada i zbog toga smo se svi obogatili s novim znanjima, iskustvima.

Učenje na daljinu je u početku bilo učenicima zanimljivo, ali kroz neko vrijeme se je pojavio otpor do učenja, nemotiviranost za rad, nezainteresiranost i gubitak kontakata sa školskim obavezama. Nedostatak druženja u školi, koji im daje osjećaj povezanosti i uključenosti izazvao je neraspoloženje i demotiviranost. Za vrijeme škole na daljinu je svim učenicima trebao razgovor, pomoć i podrška odrasle osobe [4].

Izvođači dodatne stručne pomoći smo bili ti koji su s učenicima s posebnim potrebama unutar individualiziranih sati uspostavili dobru komunikaciju i nudili im pomoć.

Moramo biti svjesni da svi učenici žele potvrdu za svoj rad, zato je bitno da se im nudi odgovarajuću pozitivnu povratnu informaciju, da se pohvali njihov trud, cijeni uspjehe, a prije svega s otvorenom komunikacijom nudi sigurnu i ugodnu okolinu za školovanje na daljinu [1].

4. Literatura

- [1]. Brinar Huš, M. (2020). *Kako ohranjati motivaciju za učenje na daljavo*. Vransko: Osnovna škola Vransko-Tabor. URL: <http://www.os-vransko.si/svetovalni-koticek/kako-ohranjati-motivaciju-za-ucenje-na-daljavo> (15. 01. 2021)
- [2]. Buckley, S. J. (2000). *Team teaching – What, why and how?* Thousand Oaks. London: Sage Publications.
- [3]. Ganc, A. (2012). *Trening organizacijskih veščin pri učencu z motnjom pozornosti in hiperaktivnostjo*. Diplomsko delo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- [4]. Kastelic, N., Kmetič, E., Lazić, T. in Okretič, L. (2021). *Kako motivirati učence pri poučevanju na daljavo? Priročnik za učitelje*. Ljubljana: Filozofska fakulteta